

Rozdíl prožívaného stresu, deprese a úzkosti zjišťovaných pomocí DASS-21 mezi studenty bakalářského a magisterského stupně studia ¹

DASS-21 je screeningová metoda k posouzení akutního stresu, deprese a úzkosti sebeposuzovací povahy. Jejími autory jsou otec a syn Lovibondovi, kteří ji navrhli původně v rozsahu 42 položek. Forma DASS-21 má poloviční počet položek a tři subškály, z nichž každá je sycena 7 položkami. **Subškála deprese** hodnotí dysforii, pocity beznaděje, sebedoceňování, nedostatek zájmu a celkovou devaluaci života. **Subškála úzkosti** měří míru situační úzkosti, subjektivní zážitek úzkosti a fyziologické projevy úzkosti. **Subškála stresu** posuzuje neschopnost relaxace, napětí, netrpělivost a podrážděnost (Lovibond & Lovibond, 1995). Respondenti posuzují své prožívání v posledním týdnu a to na škále Likertova typu a to takto: 0 - neplatilo pro mě vůbec (vůbec ne), 1 - někdy (někdy ano), 2 - často (často ano) a 3 - platilo pro mě téměř vždy (téměř vždy).

Pascoe, Hetrick a Parker (2020) uvádí, že vysokoškolští studenti, kteří prožívají vyšší míru stresu zároveň pociťují menší životní spokojenost. Jsou silněji ohroženi duševním onemocněním jako jsou úzkost a deprese. Tyto závěry jsou pozorovatelné napříč různými kulturami. Stresorem pro vysokoškolské studenty je samotný počátek studia spojený s odchodem od primární rodiny, s čímž se pojí finanční nároky. Dále je stresující nové prostředí a také vyšší nároky na výkon (Garriott & Nisle, 2018; Price & Maier, 2010).

Pro tuto zprávu byla využita data z bakalářské práce „*Copingové strategie studentů českých vysokých škol a jejich souvislost s duševním zdravím během pandemie Covid-19*“ realizované na Katedře psychologie Univerzity Palackého v Olomouci. Soubor se skládal ze 189 respondentů, z čehož 141 bylo žen a 58 bylo mužů. Z hlediska stupně studia se jednalo o 113 studentů bakalářského studia a 76 studentů navazujícího magisterského studia, přičemž 83 % tvořili studenti prezenční formy studia (tj. 157 respondentů). Věk respondentů se pohyboval od 19 do 35 let a věkový průměr byl 22,5 let.

Mou snahou v této práci je prozkoumat rozdíl mezi studenty bakalářského a magisterského stupně studia pomocí metody MANOVA. Vzhledem ke třem subškálám dotazníku DASS-21

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=140>

máme tedy 3 závislé proměnné (stres, úzkost, deprese) a 1 regresor, kterým je stupeň studia (0 – bakalářské studium, 1 – magisterské studium).

Bohužel, jak lze vidět v tabulce 1, nebyl prokázán u našeho souboru statisticky významný vliv proměnné „stupeň studia“. P hodnota však nepřevyšuje stanovenou hladinu 0,05 o mnoho, proto jsem se rozhodla pro provedení Hotellingova testu k prozkoumání jednotlivých subškál. Výsledky jsou prezentovány v tabulce 2.

Tabulka 1

Wilksova lambda	p hodnota	Éta kvadrát
0,962	0,064	0,038

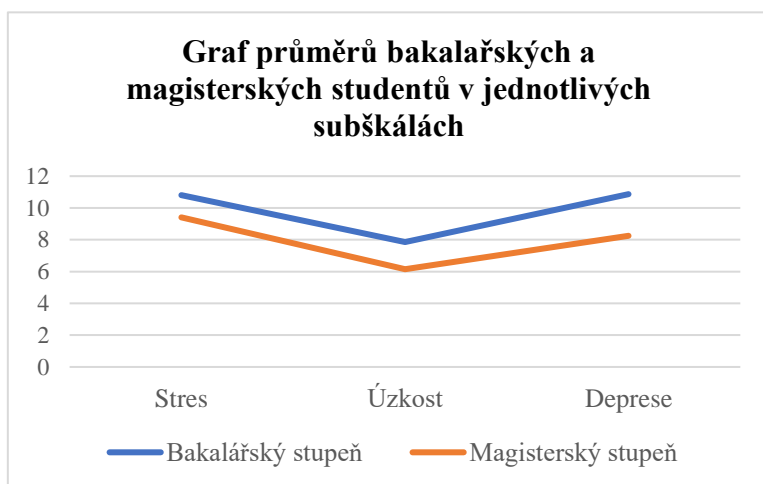
Tabulka 2

Hotellingovo T2	F	p hodnota
7,45	2,456	0,064

Pro doplnění uvádím i průměry skupin v jednotlivých subškálách, a to v následující tabulce a grafu. Jak lze vyčíst z tabulky, skupiny se statisticky významně liší v subškále deprese a úzkost, ale ne v prožívaném stresu.

Tabulka 3

	Průměr Bc.	Průměr nMgr.	p hodnota
Stres	10,81	9,41	0,076
Úzkost	7,86	6,15	0,034
Deprese	10,87	8,25	0,007

Zdroje:

Garriott, P. O., & Nisle, S. (2018). Stress, coping, and perceived academic goal progress in first-generation college students: The role of institutional supports. *Journal of Diversity in Higher Education*, 11(4), 436.

Lovibond, S. H., & Lovibond, P. F. (1995). *Manual for the depression anxiety stress scales (2nd ed.)*. Psychology Foundation.

Pascoe, M. C., Hetrick, S. E., & Parker, A. G. (2020). The impact of stress on students in secondary school and higher education. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 104-112. doi: 10.1080/02673843.2019.1596823

Price, G., & Maier, P. (2010). *Efektivní studijní dovednosti: Odemkněte svůj potenciál*. Grada.